

Elämä on kuolemaa mielenkiintoisempaa

Ihmismieltä kiehtovat oudot, ennennäkemättömät ja harvinaiset asiat. Eksoottisten artefaktien, epätavallisen taidokkaiden taide-esineiden tai enigmaattisten luonnontieteellisten näytteiden esittely ei ole nykymuseossa itsetarkoitus, mutta kuriositeeteilla voidaan edelleen ajatella olevan paikkansa näyttelyissä; ei tosin aikaisemmasta funktiosta poiketen esimerkiksi maailmanjärjestyksen selittäjinä, vaan enemmänkin kiinnostuksen herättäjinä.

Tietosanakirjani mukaan kuriositeetti tarkoittaa 1) erikoisuutta, 2) harvinaista esinettä ja 3) harvinaisuutta. Englanti-suomi -sanakirja puolestaan määrittelee sanan curiosity seuraavalla tavalla: 1) tiedonhalu, 2) uteliaisuus, 3) harvinaisuus, harvinainen esine, kuriositeetti. Sanalla on siten jälkimmäisen lähteen mukaan kaksoismerkitys: se viittaa kyllä harvinaisuuteen mutta sitä tärkeämmin tiedonhaluun ja uteliaisuuteen. Itse esine, kuriositeetti, kannattaakin käsittää rariteettia laajemmin mielenkiintoa luovaksi ja ylläpitäväksi kohteeksi. Harvinaiset kulttuurin tai luonnon ilmiöt toimivat siten parhaimmillaan välittäjinä ajatteluun ja oivaltamiseen. Itsetarkoituksellisuuden sijaan ne onkin rakentavampaa nähdä vaikkapa alkusysäyksenä tai stimuloijana kenties koko eliniän kestävälle matkalle kulttuuriin ja ihmiseen itseensä. Tiedonhalu eli matkan kantava voima vasta alkaa harvinaisuudesta.

Mikä sitten on kuriositeetin yhteys näytölläsi olevaan museoaiheiseen verkkolehteen, jos itse sana kuriositeetti unohdetaan? Mielenkiinto on pääosassa, kun ajatellaan ihmisen motivaatiota oppimiseen, näyttelyssä viihtymiseen tai vaikkapa vain verkkolehden lukemiseen. Pelkät ihmetystä herättävät ja eriskummalliset asiat tai ilmiöt eivät tietenkään ole ainoa keino mielenkiinnon herättämiseen, eikä niitä tulisi sellaisina pitääkään. Muistan varoittavana esimerkkinä, kun useita vuosia sitten vierailin modernissa kuriositeetikabinetissa Wienissä – kyseessä oli museo -nimen alle katettu näyttely, joka esitteli jos jonkinlaista outoa esinettä maagisia energiavirtoja sisältävistä kristalleista ”humanoidien esineisiin” asti. Tarkoituksena oli varmaankin ollut luoda huima ja jännittävä elämys kävijöille, mutta itse asiassa sen vaikutus oli täysin päinvastainen (vaikka näyttelyn pseudotieteellisyys sivuutettaisiinkin). Liian moni outo esine teki näyttelystä tylsän, mielenkiinto katosi kaikkien kummallisuuksien keskellä. Eriskummallisesta tuli tavanomaista. Mieleeni nouseekin tähän liittyen erään yhdysvaltalaisyhtyeen laulun sanoitus, jossa todetaan: *life is stranger than death*. Samoin kuin elämä – myös se paljon puhuttu harmaa arki – on loppujen lopuksi kuolemaa kummallisempaa, ovat tavalliseen elämään liittyvät esineet myös harvinaisuuksia mielenkiintoisempia. Mielenkiinnon herättämisessä kyse ei ole itse kohteesta eli esineestä tai ilmiöstä vaan niistä keinoista, joilla elämä museossa tuodaan näytille. Avainsanana on näkökulma, miten asiasta kerrotaan.

Kuriositeetikabi.net ei nimestään huolimatta pyrikään luotaamaan museomaailman ”pimeää puolta” tai esittelemään rariteetteja, vaan yllä olevaa kuriositeetin laajempaa määritelmää mukailen se haluaa omalla panoksellaan olla mukana ihmisen elämän

kestävässä kulttuurimatkassa pyrkimällä tuomaan museomaailmaan ajankohtaisen näkökulman, herättämällä uteliaisuutta, mielenkiintoa. Mielenkiinnon herättämiseen on päästy ja se on jatkossakin saavutettavissa muillakin keinoin kuin harvinaisia lajeja tai eksoottisia kulttuureja esittelemällä – tapahtuipa tämä sitten museokentästä kertovan lehden tai itse museon kautta. Fokuksessa ei ole asia, vaan näkökulma. Näin elämästä voi tulla kuolemaa ja mysteerejä mielenkiintoisempaa.

* * *

Toivotan omasta puolestani kaikki tervetulleeksi Kuriositeetikabi.netiin! Nämä sivut ovat omalta osaltaan osoitus siitä, mitä pieni mutta aktiivinen ainejärjestö voi talkootyöllä ja oppiaineensa myötävaikutuksella saada aikaan. Vasta seuraavat numerot tulevat näyttämään, mihin suuntaan Kuriositeetikabi.net kehittyi, mutta ylläolevaa väljää linjausta mukaillen sivut on tarkoitettu museoalan koko kentän - sekä museoammattilaisten, museoalan opiskelijoiden että museokävijöiden - aiheiltaan laaja-alaiseksi keskustelufoorumiksi. Lehden tulevaisuuden suunta riippuu myös siitä, miten innostuneesti kävijät sivuihin suhtautuvat. Siispä toimitus toivookin vilkasta osanottoa mahdollisimman monien artikkelien muodossa - olemmehan me kaikki tekemisissä sen kiehtovan mutta ajoittain oudon kabinetin kanssa, jota kulttuuriksi kutsumme.

Timo Muhonen
päätoimittaja

